

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.02.1996, sp. zn. 2 Tzn 28/96, ECLI:CZ:NS:1996:2.TZN.28.1996.1

Číslo: 41/1996

Právní věta: Ve věci, ve které soud druhého stupně postupoval v souladu s ustanovením § 259 odst. 3 /1/, popř. § 150 odst. 1 tr. ř. a neodstranil tak svým rozhodnutím vadu rozhodnutí soudu prvního stupně, nelze podat z důvodu této vady v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona ani proto rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 266 odst. 4 tr. ř.). /2/

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.02.1996

Spisová značka: 2 Tzn 28/96

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Stížnost pro porušení zákona

Předpisy: 141/1961 Sb. § 150 odst. 1 § 259 odst. 3
§ 266 odst. 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1996 sb. rozh.

Ve věci, ve které soud druhého stupně postupoval v souladu s ustanovením § 259 odst. 3 1) , popř. § 150 odst. 1 tr. ř. a neodstranil tak svým rozhodnutím vadu rozhodnutí soudu prvního stupně, nelze podat z důvodu této vady v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona ani proto rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 266 odst. 4 tr. ř.). 2)

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 2. 1996 sp. zn. [2 Tzn 28/96](#))

Nejvyšší soud ČR zamítl stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti České republiky v neprospěch obviněného J. M. proti usnesení Okresního soudu v Rakovníku ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. Pp 62/92.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v České Lípě ze dne 19. 2. 1991 sp. zn. 3 T 111/90, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne

15. 4. 1991 sp. zn. 6 To 77/91, byl obviněný J. M. uznán vinným pokusem trestného činu ublížení na zdraví podle § 8 odst. 1 a § 222 odst. 1 tr. zák., ve znění zák. č. 175/1990 Sb. (dále jen tr. zák.), a trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. d) tr. zák. Za tyto trestné činy byl podle § 222 odst. 1 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání tří a půl roku a pro výkon uloženého trestu byl za podmínek § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny. Dále usnesením Okresního soudu v České Lípě ze dne 6. 5. 1991 sp. zn. 3 T 111/90 bylo rozhodnuto, že se do trestu odnětí svobody započítává vazba, kterou obviněný vykonával v dané trestní věci od 10. 9. 1990 do 15. 4. 1991.

Okresní soud v Rakovníku, v jehož obvodu byl trest odnětí svobody vykonáván, rozhodl usnesením ze dne 2. 7. 1992 sp. zn. Pp 62/92, že podle § 61 odst. 1 písm. a) tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., se obviněný J. M. podmíněně propouští z výkonu tohoto trestu. Současně mu byla stanovena zkušební doba v trvání čtyř let. Toto usnesení nabylo právní moci dne 2. 7. 1992.

Usnesením téhož soudu ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. Pp 62/92 bylo vysloveno, že se obviněný ve zkušební době podmíněného propuštění neosvědčil a podle § 64 odst. 1 tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb. (dále jen tr. zák.) vykoná zbytek trestu odnětí svobody. Tento zbytek trestu byl ve výroku usnesení stanoven v trvání osmi měsíců a osmi dnů. Současně bylo rozhodnuto i o způsobu výkonu trestu.

Stížnost, kterou proti shora uvedenému usnesení podal pouze obviněný J. M., Krajský soud v Praze usnesením ze dne 25. 7. 1995 sp. zn. 10 To 363/95 podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl, když zjistil, že není důvodná.

Ministr spravedlnosti České republiky podal ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. v neprospěch obviněného J. M. u Nejvyššího soudu České republiky stížnost pro porušení zákona proti pravomocnému usnesení Okresního soudu v Rakovníku ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. Pp 62/92. Vytkl v ní, že napadeným rozhodnutím byl porušen zákon v ustanovení § 64 odst. 1 tr. zák. V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona poukázal především na to, že k datu podmíněného propuštění J. M. dne 2. 7. 1992 činil zbytek nevykonaného trestu odnětí svobody 1 rok 8 měsíců a 8 dnů. Pokud tedy okresní soud ve výše citovaném usnesení vyslovil, že jmenovaný vykoná pouze 8 měsíců a 8 dnů, znamená to, že v rozporu se zákonem nerozhodl o celém nevykonaném zbytku trestu odnětí svobody. Krajský soud tuto vadu přehlédl, avšak i pokud by se tak nestalo, neměl možnost ji napravit, protože byl vázán ustanovením § 150 odst. 1 tr. ř. Z uvedených důvodů proto ministr spravedlnosti v návrhu stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Nejvyšší soud jednak podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že citovaným usnesením Okresního soudu v Rakovníku byl porušen zákon v ustanovení § 64 odst. 1 tr. zák., jednak aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil, včetně navazujícího usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 25. 7. 1995 sp. zn. 10 To 363/95, a dále aby postupoval v souladu s ustanovením § 270 odst. 1 tr. ř.

Ve veřejném zasedání, v němž Nejvyšší soud ČR projednával stížnost pro porušení zákona, uvedl státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství k jejímu návrhu, že Krajský soud v Praze, rozhodující v uvedené věci jako soud druhého stupně, nemohl vzhledem k zákazu reformace in peius změnit usnesení soudu prvního stupně v neprospěch obviněného. Vyslovil proto pochybnost, zda v řízení o stížnosti pro porušení zákona lze tomuto mimořádnému opravnému prostředku vyhovět, když okresní státní zástupce v Rakovníku nevyužil práva stížnosti proti usnesení okresního soudu. Pro tento případ navrhl, aby stížnost pro porušení zákona byla podle analogie § 268 odst. 1 tr. ř. zamítnuta.

Nejvyšší soud ČR proto přezkoumal posuzovanou věc nejprve v rozsahu potřebném ke zjištění, zda stížnost pro porušení zákona byla podána neoprávněně, tedy v rozporu s ustanovením § 266 odst. 1,

4, 5 tr. ř., či nikoliv. Na základě tohoto postupu dospěl k následujícím závěrům:

Řízení ve věci obviněného J. M. nebylo pravomocně ukončeno již před soudem prvního stupně, ale teprve rozhodnutím Krajského soudu v Praze, který usnesením ze dne 25. 7. 1995 sp. zn. 10 To 363/95 podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obviněného proti usnesení Okresního soudu v Rakovníku ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. Pp 62/92. Jiný postup ze strany soudu druhého stupně nepřicházel v daném případě v úvahu, neboť opravný prostředek proti rozhodnutí soudu prvního stupně podal pouze obviněný a stížnostní soud byl proto vázán zásadou zákazu reformace in peius zakotvenou v ustanovení § 150 odst. 1 tr. ř. Tedy ani v případě, že by tento soud vytýkané vady nepřehlédl, nemohl změnit napadené usnesení v neprospěch osoby, která stížnost podala. Tuto skutečnost vzal nepochybně v úvahu i ministr spravedlnosti, když s ohledem na ustanovení § 266 odst. 4, 5 tr. ř. stížnost pro porušení zákona nepodal proti rozhodnutí tohoto soudu.

Za daného stavu posuzované věci bylo proto zapotřebí blíže se zabývat otázkou, zda zákon vůbec připouští, aby stížností pro porušení zákona bylo možno napadnout rozhodnutí, jež ve věci obviněného J. M. vydal soud prvního stupně. Obecně lze konstatovat, že v zákoně sice není výslovně uvedeno, že by stížnost pro porušení zákona bylo nutno podat vždy jen proti poslednímu ve věci vydanému pravomocnému rozhodnutí, toto pravidlo však vyplývá z podmínky, podle které lze tímto opravným prostředkem napadnout jen pravomocné rozhodnutí. V popisovaném případě navíc jde z procesního hlediska o specifickou situaci spočívající v tom, že práva podat opravný prostředek proti rozhodnutí soudu prvního stupně využil obviněný a nikoliv v jeho neprospěch též státní zástupce. To mělo za následek, že soud druhého stupně byl vázán ustanovením § 150 odst. 1 tr. ř. a nemohl napadené rozhodnutí změnit v neprospěch obviněného. Usnesení soudu prvního stupně pak nabylo právní moci za stavu, kdy s ohledem na zákaz reformace in peius nepřicházelo v úvahu jiné rozhodnutí než zamítnutí stížnosti podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.

Poněvadž uvedený zákaz reformace in peius podmiňoval výše uvedený postup soudu druhého stupně, na základě něhož se stalo pravomocným a vykonatelným rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 140 odst. 1 písm. b) – c) tr. ř.), je třeba posuzovat rozhodnutí obou soudů jako souvisící celek. Jestliže z ustanovení § 266 odst. 4, 5 tr. ř. mimo jiné vyplývá, že stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného proti pravomocnému rozhodnutí soudu nelze podat jen z toho důvodu, že soud postupoval v souladu s ustanovením § 150 odst. 1 tr. ř., lze logicky dovodit, že tato zásada platí pro obě související pravomocná rozhodnutí. Stížností pro porušení zákona v neprospěch obviněného nebylo proto v daném případě možno napadnout rozhodnutí soudu druhého stupně, ani jemu předcházející rozhodnutí soudu prvního stupně.

Za tohoto stavu proto musel Nejvyšší soud ČR stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti České republiky v neprospěch obviněného J. M. proti pravomocnému usnesení Okresního soudu v Rakovníku ze dne 7. 6. 1995 sp. zn. Pp 62/92 zamítnout podle § 268 odst. 1 per analogiam tr. ř., aniž by ji přezkoumával po meritorní stránce. Použitá analogie spočívá v tom, že důvodem pro zamítnutí stížnosti pro porušení zákona není zjištění Nejvyššího soudu ČR, že nebyl porušen zákon, ale zjištění, že stížnost pro porušení zákona nemá na pravomocné rozhodnutí ani na předchozí řízení žádný vliv, protože byla podána neoprávněně, a tedy není v souladu s ustanovením § 266 odst. 1, 4, 5 tr. ř.

1) Redakční poznámka: V ustanovení § 266 odst. 4 tr. ř. je v důsledku legislativního nedopatření citován v této souvislosti § 259 odst. 4 tr. ř.

2) Redakční poznámka: Rozhodnutí č. 21/1973 sb. rozh. tr. již není za současné právní úpravy použitelné